Noulŭ amantŭ alŭ Margaretei era unŭ tênărŭ proprietarŭ, cu destulă stare, cu destulŭ amorŭ propriŭ şi cu unŭ caracterŭ violentŭ peste măsură. Elŭ îşĭ terminase studiile de dreptŭ în Paris, dérŭ nu-şĭ făcuse o profesiune din acea ce învĕţase. Pleda câte-o dátă pentru unŭ amicŭ, în procese politice; maĭ desŭ însĕ pleda pentru săracĭ. Elŭ avea destulă stare cu care sĕ trăiască şi nu făcea ca aceia carĭ, de şi aŭ destulŭ, totŭ cautà se strîngă necontenitŭ pentru eĭ, fără sĕ se gândéscă la miseria celorŭ l'alţĭ, fără sĕ se convingă că datoria unuĭ omŭ în societate este de a fi folositorŭ concetăţenilorŭ seĭ.

Avea tóte calităţile unuĭ omŭ de inimă: bunŭ, milosŭ în câtŭ arŭ fi fostŭ în stare se'şĭ dea cea din urmă para pentru unŭ omŭ în miseriă; dérŭ avea şi unŭ defectŭ: contradicţiunea.

Era destulŭ se-ĭ vorbescĭ reŭ de unŭ omŭ, ca elŭ se prindă simpatiă de acela. Nu trebuia de câtŭ sĕ se spue de o femeiă că e infidelă, că e fără inimă şi fără caracterŭ, pentru ca acea femeiă se devie amanta luĭ.

Tocmaĭ acestŭ defectŭ l'a apropiatŭ de Princesa.

Curândŭ dupe mórtea luĭ Scarlat elŭ se afla la mine cu maĭ mulţĭ amicĭ. Se deschise vorba tocmaĭ despre nenorocitulŭ amorŭ alŭ luĭ Scarlat pentru Princesa şi de purtarea acestia către omulŭ care a iubitu-o atâta şi care ş'a sacrificatŭ viaţa pentru dênsa.

Toţĭ o sfâşiaŭ, toţĭ îĭ daŭ calificativele cele maĭ grozave. Unulŭ din ceĭ de faciă chiarŭ luă manuscriptulŭ luĭ Scarlat şi ceru voie celorŭ l'alţĭ

a'lŭ ceti. Dupe ce se terminǎ cetirea, toţĭ eraŭ şi maĭ indignaţĭ, vedêndŭ câtǎ inimǎ avea acelŭ nenorocitŭ poetŭ şi câtǎ indiferinţǎ se gǎsea în acelŭ coprŭ de femeiǎ fǎrǎ inimǎ. Numaĭ Manoilŭ—aşa sĕ numea amiculŭ nostru;—numaĭ elŭ nu dicea nimicŭ; pǎrea cǎ cugetǎ la ceva seriosŭ.

— La ce te gândeştĭ tu, Manoilŭ? îlŭ întrebǎ unulŭ dintre ceĭ presinţĭ.

— Mĕ gândescŭ cǎ voiŭ faceţĭ pe draculŭ negru ca tǎciunie, pe cândŭ elŭ nu este tocmaĭ aşa, dupe cum ne spune Millton.

— Cumŭ? —Ilŭ întrebaiŭ eŭ.— Credĭ tu cǎ este ceva esageratŭ în cele spuse despre Princesa? Din contra, acea ce se dice despre dênsa este fórte puţinŭ în comparaţiune cu adevĕrulŭ. Suntŭ lucrurĭ carĭ nu se potŭ spune, fǎrǎ a face se roşiascǎ pe acela care le dice.

— Tocmaĭ pentru cǎ voĭ aveţĭ acéstǎ opiniune de Princesa, eŭ amŭ se-ĭ facŭ curte. Suntŭ curiosŭ se vedemŭ décǎ se va purta şi cu mine ca cu amiculŭ nostru Scarlat! Chiarŭ décǎ arŭ avea aceiaşĭ purtare, totuşĭ eŭ nu voiŭ muri ca dênsulŭ de amorŭ. Prin urmare, încercândŭ, nu voiŭ perde nimicŭ.

— Câtŭ de multŭ te înşelĭ, amiculŭ meŭ, îĭ diseĭ. Acéstǎ femeiǎ are o manierǎ a eĭ proprie prin care légǎ pe bǎrbaţĭ de dênsa cu unŭ lanţŭ pe care nu 'lŭ póte rupe de câtŭ mórtea unuia din douĭ. Este atâta de abilǎ, în câtŭ totŭ déuna ea este care triumfǎ pânǎ în fine.

— Fiǎ. Voiŭ merge pânǎ la estremitate. Te

potŭ asicura însĕ că acela care va cădea, în acéstă luptă ce începŭ, nu voiŭ fi eŭ.

— O! Câtŭ despre acésta nu mĕ îndoiescŭ! Dérŭ trebue se scii că viaţa, dupe cum a ḑisŭ unŭ mare romanţierŭ, este unŭ concertŭ în care şi ceĭ bunĭ musicanţĭ ca şi ceĭ rĕĭ suntŭ pe acelaşŭ piciorŭ în orchestă, subt direcţiunea şefuluĭ. Asemenea şi cu femeia. In facia eĭ toţĭ ómeniĭ aŭ aceiaşĭ valóre şi se pórtă cu toţĭ dupe notele ce are înainte.

— Creḑŭ că nicĭ eŭ, nicĭ Dumnéta, nicĭ alţiĭ nu cunoscŭ pe femeiă într'unŭ chipŭ absolutŭ, îmĭ ḑise elŭ zîmbindŭ. Care e acela ce póte pretinde că cunósce pe femeiă în tóte amĕnuntele? Cu tóte acestea, precum îmĭ spuĭ că Princesa are maniera eĭ de a lega pe cine-va la carulŭ seŭ triumfătorŭ, amŭ şi eŭ manierele mele de a opri carulŭ în locŭ!

— Nu te prinde, nu te juca cu foculŭ! Veḑŭ că 'ţĭ a intratŭ în capŭ se devĭĭ amantulŭ Princeseĭ; nu potŭ se te opresceŭ. Dérŭ aduţĭ aminte totŭ-dé-una de acea ce'ţĭ ḑicŭ: nu perde din vedere esemplele recente carĭ suntŭ pline de invĕţăminte.

— Scii că maĭ mulţĭ fluturĭ perŭ unulŭ dupe altulŭ în flacărĭ, mergêndŭ se ia focŭ de la lumânare; dérŭ din toţĭ, pânĕ în fine, sĕ găsesce unulŭ care stinge lumânarea!

— Se dea dumnedeŭ se fiĭ tu fluturile celŭ din urmă!

Toţĭ prietiniĭ ceĭ l'alţĭ privéŭ pe Manoilŭ cu milă. Eĭ îlŭ crdéŭ deja ca şi perdutŭ, căcĭ cunos-

céŭ caracterulŭ Princeseĭ. Despre resistenţa eĭ, nu era nicĭ o bănuială. Unŭ băiatŭ ca Manoilŭ era o achisiţiune escelentă pentru dênsa. Pe urmă Manoilŭ, pe lângă frumuseţiă şi tinereţe, avea stare care, de şi nu servesce totŭ déuna a cumpăra o femeiă, dérŭ ajută fórte multŭ în cale până se a-jungĭ la orĭ care.

Manoilŭ, ce e dreptŭ, nu prea avusese relaţiunĭ multe cu femeiele. Una singură era cunoscută publicŭ cu care trăise maĭ mulţĭ anĭ, cu care călĕtorise prin Europa, cu care trecuse nopţĭ frumóse pe undele laculuĭ Majore şi Lemane, la lumina luneĭ, şi cu care admirase frumósele grădinĭ şi ruinĭ carĭ înconjóră Neapole. Dérŭ de acéstă femeiă nu l'a despărţitŭ nicĭ unŭ altŭ amorŭ, nicĭ certurile carĭ suntŭ propriĭ între amanţĭ, ci mâna misteriósă a destinuluĭ, mórtea.

Ea a muritŭ iubindŭ pe Manoilŭ şi fiindŭ iubită de dênsulŭ.

Pe câtŭ Alesandru, fratele Princeseĭ, era scepticŭ, pe atâtŭ Manoilŭ era omŭ alŭ inspiraţiuniĭ, alŭ imaginaţiuniĭ. Avea inimă care bătea la orĭ ce sentimentŭ mare, la orĭ ce ideiă generósă. L'amŭ vĕdutŭ adesea posomorîndŭ sprîncenele la comiterea uneĭ crime cetită într'unŭ romanŭ, la facerea uneĭ intrige infame spre a specula séŭ deposeda pe unŭ omŭ de amorŭ orĭ de banĭ precumŭ şi pe o femeiă. L'amŭ vĕdutŭ însĕ plîngândŭ cu lacremĭ şiróie, cu sughiţurĭ chiarŭ, la cetirea uneĭ fapte generóse, uneĭ abnegaţiunĭ sublime.

Simţea emoţiunĭ de o dulciaţă neesprimabilă,

cândŭ făcea vre unŭ bine pe subtŭ ascunsŭ, de care nu avea se roşiască.

Ş'apoĭ, acea ce nu se întêmplă sufleteloŭ celorŭ rele, celorŭ stricate, îĭ plăcea se contêmple natura în tótă magnificienţa eĭ. Vederea uneĭ strălucite ĭpunerĭ de sóre îĭ causa o bucuriă copilăréscă. Era fericitŭ cândŭ găsea, într'o carte, mângâitórea pictură a unuĭ simţimântŭ generosŭ şi bunŭ; profunda simpatiă ce făcea se vibrese cu plăcere în elŭ acéstă cetire, dovedea că nu suntŭ rupte tóte córdele cele nobile a le inimeĭ séle.

Pe câtŭ iubea cu pasiune pe Lamartine, Thomas Moore, Petrarca, Bolintinénu şi Alexandri, aceştĭ marĭ bine făcĕtorĭ aĭ cugetăriĭ suferinde, alŭ cărorŭ geniu îţĭ lasă, cum ḑice Eugeniu Sue — totŭ dé-una gura atâtŭ de fragetă şi atâtŭ de suavă, pe atâtŭ fugea de Byron, Alfred de Musset şi aceĭ poetaşĭ de pe la noĭ, imitatorĭ aĭ acestora, alŭ cărorŭ scepticismŭ sterpŭ şi sfăşiitorŭ nu'ţĭ lasă pe buze de câtŭ amărăciune.

Inţelegea aşa de bine tóte miseriile, tóte nenorocirile în câtŭ adesea împingea delicateţa şi temerea d'a nu atinge durerea celorŭ ce suferă până la cele maĭ esagerate amănunte. Cerca fără cuvêntŭ o întristare sfăşiitóre; câte-o dată simţea o mare trebuinţă de a iubi şi a'şĭ depune unde-va totŭ devotamentulŭ. Cea dintêiŭ pornire a sea era totŭ-dé-una naivă, sinceră şi bună. O singură reflecţiune venea, dupe cum amŭ maĭ ḑisŭ, ca se turbure aceste nobile calităţĭ: *contraḑicerea!* Din acestŭ punct de vedere, era într'ênsulŭ o luptă neîncetată între a-

ceste simţimênte şi între omenire! Simtimêntele inimeĭ îĭ ḑiceaŭ: fă totŭ cea ce'ţĭ ḑice lumea, érŭ capulŭ îĭ ḑicea: fă din contra.

Simţimêntele cele nobile şi frumóse le avea de la mamă, érŭ încĕpêţânarea de la tată.

Orĭ de câte orĭ a ascultatŭ numaĭ capulŭ, a fostŭ înşelatŭ, precum s'a întêmplatŭ şi cu Princesa.

II.

Nu vomŭ spune aci miḑlóćele prin care Manoilŭ a pututŭ ajunge sĕ se facă amantulŭ Princeseĭ. Aceste miḑlóce suntŭ cunoscute, şi numaĭ este trebuinţă a le repeta, căcĭ arŭ fi greŭ pentru noĭ se repetămŭ lucrurĭ neplăcute nouă.

Vomŭ spune numaĭ atâta că, dupe desfacerea cu oficerulŭ, nu a trecutŭ multŭ timpŭ ca Manoilŭ se-ĭ ia loculŭ.

Cele dintêiŭ douĕ lunĭ de érnă, tótă primăvéra şi cea dintêiŭ lună de véră, aceştĭ douĭ amanţĭ trăiră astŭ-felŭ cum scia Princesa sĕ trăéscă în primele lunĭ ale amoruluĭ eĭ, şi Manoilŭ totŭ déuna. In carnavalŭ mergeaŭ la theatre, la balurĭ, séŭ petrecéŭ acasă la Princesa. Primăvéra şi véra pe timpulŭ frumosŭ se ducéŭ din cândŭ în cândŭ la ţéra, unde căutaŭ repausulŭ contra oboselelorŭ produse de eticheta capitaleĭ.

Intr'o ḑi, aflându-se împreună la ţéră la moşia Princeseĭ, ea apucă de mână pe Manoilŭ şi, privindulŭ cu o căutătură pasionată, îĭ ḑise:

— Sciĭ tu, amiculŭ meŭ, că trebue se plecŭ în Francia ca sĕ'mĭ ducŭ copilulŭ în scólele din Paris? Nu e aşa că mĕ veĭ însoţi şi tu?

Acéstă nuvelă şi acéstă propunere fuse pentru Manoilŭ o surprindere! De cândŭ se cunosceaŭ nu-ĭ spusese nicĭ o dată că voesce se-şĭ ducă copilulŭ în streinătate. Cum îĭ veni acéstă ideiă tocmaĭ acum, cândŭ scia că Manoilŭ, din causa neplăţiĭ arendaşuluĭ, cauta singurŭ moşia sea şi era tocmaĭ timpulŭ cosituluĭ, adunatuluĭ şi apoĭ alŭ aratuluĭ de tómnă!

Unŭ felŭ de bănuială trecu prin mintea amicu-luĭ nostru!

— Nu'mĭ spusese-şĭ nicĭ o dată acéstă decisiune a ta,—îĭ dise elŭ.—Cum 'ţĭ a venitŭ tocmaĭ acum, cândŭ scĭĭ că suntŭ fórte ocupatŭ? Lasă se trécă aceste treĭ lunĭ, cândŭ munca câmpuluĭ cere presinţa mea la moşiă, şi apoĭ te voiŭ urma chiarŭ la marginile lumeĭ!

— Nu se póte, amicumŭ meŭ. Tu scĭĭ că eŭ ţiŭ fórte multŭ la tine, dérŭ trebue se îngrijescŭ şi de copilulŭ meŭ. Apoĭ sănătatea mea este cam sdruncinată şi trebue se mĕ ducŭ la băĭ. Prin urmare, voiŭ face o cură la Ems, unde 'mĭ a recomandatŭ mediculŭ meŭ, şi de acolo voiŭ trece la Paris unde voiŭ şedea atâta câtŭ îmĭ trebue se instalesŭ pe Iorguşoşŭ, (aşa se numea copilulŭ). Décă eştĭ ocupatŭ, décă nu poţĭ veni cu mine, óre n'aĭ încredere se mĕ veḑĭ plecândŭ singură?

Orĭ din disposiţiunea mâhnită a spirituluĭ seŭ, orĭ din grăbirea cu care Princesa voia sĕ se despărţă de elŭ, aceste proecte aduseră aminte luĭ Manoilŭ vorbele cele rele ce se ḑiceaŭ de amanta luĭ, şi maĭ cu sémă misteriósele aventurĭ ce se

spunéŭ că se petrecŭ totŭ dé-una în viaţa acestei femeĭ. Pentru prima óră Manoilŭ simţi bănuiala, îndouiala şi chiarŭ gelosia.

Ameţitŭ de ideia uneĭ fericirĭ ce gustase în timpulŭ câtŭ durase amoruluĭ lorŭ, elŭ nu se maĭ gîndise unŭ momentŭ la trecutŭ. Lângă acéstă femeiă plăcută credluse orbesce, acea ce este aşa de comodŭ, aşa de bunŭ, aşa de înţelepţesce de credutŭ, că era singurŭ iubitŭ; credluse orbesce în nobila închipuire ce'şĭ făcuse despre dênsa; uitase totŭ ce se disese şi totŭ ce cetise despre dênsa în manuscriptulŭ luĭ Scarlat şi în cea ce-ĭ disesemŭ noĭ.

Acum tóte aceste sarcasme ale nóstre, tóte acele cuvinte asicurătóre, tóte acele vorbe îĭ veneaŭ cu sgomotŭ în minte şi îĭ clătinaŭ credinţa aşa de tare clădită la începutŭ.

Elŭ rĕmase pentru unŭ momentŭ mutŭ în facea precectelorŭ Princeseĭ. Nu scia ce se-ĭ dică se nu arĕta nicĭ că o bănuesce, nicĭ că îĭ dă voe sĕ se ducă cu tótă liniccea de spiritŭ.

Princesa însĕ, care avea destulă intiligenţă pentru ca se pótă vedea dupĕ figură situaţiunea unuĭ omŭ, înţelese óre cumŭ posiţiunea amantuluĭ eĭ.

Ea rupse tăcerea.

— Nu te teme. Nu voiŭ şedea multŭ în streinătate. În totŭ timpulŭ lipseĭ mele vomŭ comunica împreună. Din tóte oraşiele în care voiŭ ajunge, îţĭ voiŭ scrie. De unde voiŭ rămânea maĭ multŭ, de esemplu din Ems şi Paris, îţĭ voiŭ scrie celŭ

puținŭ de douĕ orĭ pe septămână. Décă are apoĭ cine-va maĭ multă dorință de a nu sta departe, aceia suntŭ eŭ, căcĭ tu sciĭ câtŭ țiŭ la tine, câtŭ te iubescŭ! Voiŭ face tóte midilócele sĕ mĕ întorcŭ câtŭ se póte maĭ curând. Odată întórsă, voiŭ fi numaĭ pentru Dumnéta, numaĭ pentru tine. Din cândŭ în cândŭ te veĭ areta la theatru; în colo veĭ veni în tóte dilele, în tóte serile, în totŭ momentulŭ se petrecĭ lângă amanta ta, lângă acea care te iubesce ca sufletulŭ seŭ, ca viața sea. Ah! dragulŭ meŭ! décă aĭ sci bucuria copilăréscă ce'mĭ facŭ cândŭ gândescŭ la esistența ce'mĭ pregătescŭ pentru noĭ amândouĭ, la misterulŭ ce va înveli amorulŭ nostru, la acele lungĭ preumblărĭ séra resematŭ unulŭ de braciulŭ celuĭ l'altŭ, la acele ore petrecute singurĭ departe de o lume grețósă și gelósă!

Este câtŭ-va timpŭ de gândŭ gândescŭ, adaose Princesa, că cine-va póte fi fericitŭ cu viața cea maĭ isolată și cea maĭ cumpătată, și că avemŭ se judicămŭ prin noĭ înșine despre acele esistențe modeste ale cărora condițiunĭ nouă ăstora bogați nicĭ nu ne trece prin gêndŭ.

Séŭ că Manoilŭ fuse răpitŭ de limbagiulŭ Princeseĭ și de acele promisiunĭ de unŭ viitorŭ fericitŭ, séŭ că delicateția sufletuluĭ seŭ îlŭ făcu se 'șĭ înece în inimă orĭ ce presimțimêntŭ, căcĭ elŭ consimți la pornirea amanteĭ séle, fără măcarŭ a maĭ dice unŭ cuvêntŭ prin care se caute a o reține.

Plecarea se hotărî în cea dintêiŭ Sâmbătă.

Eĭ veniră la Bucurescĭ. Princesa se pregăti de plecare și într'adevĕrŭ, în ḑiua otărîtă, trăsura Princeseĭ cu caĭ de poste era pe drumulŭ de la Bucurescĭ la Giurgiu. Neapăratŭ Manoilŭ era cu dênsa ca se o petrécă până se va îmbarca pe vaporŭ.

Cum se întêmplă în acea ḑi că vaporulŭ veni, tocmaĭ nóptea târḑiŭ. Până la acea oră, Princesa și cu Manoilŭ nu se maĭ perdéŭ din vedere. Deosebirea era atâtŭ, că pe cândŭ ea era veselă peste măsură, elŭ avea în inimă unŭ felŭ de apăsare grea care îlŭ strivea.

Ora despărțiriĭ sosi. Princesa recomandă luĭ Manoilŭ păstrarea credințeĭ intacte. Se sărutară, plânseră și, din douĭ care vărsa lacremĭ maĭ multe și maĭ ferbințĭ, era Princesa. Veporulŭ se depărtă de malŭ și batistele fâlfâiră din amăndouĕ părțile până nu se se maĭ putură vedea în întunericŭ.

III.

Ah! iubițĭ lectorĭ, voĭ carĭ ațĭ avutŭ asemenea momente de despărțirĭ cu obiectulŭ iubireĭ vóstre, numaĭ voĭ puteţĭ înțelege trista stare morală în care se afla amiculŭ nostru! Voĭ, carĭ v'ațĭ întorsŭ de la Smîrda la Giurgiu singurĭ într'o trăsură, în care cu câte-va ore séŭ minute maĭ nainte duseserățĭ o persónă iubită, scițĭ ce golŭ se face atuncĭ în jurulŭ vostru și în inima vóstră!

O greutate apăsa pe suflotulŭ luĭ Manoilŭ. Cândŭ ajunse la otelŭ, în Giurgiu, nu maĭ era în starea

sea normală. Mulţime de ideĭ veneaŭ şi trecéŭ prin mintea luĭ. Câte-o détă îĭ părea rĕŭ că nu a plecatŭ cu Princesa.

Dérŭ speranţa, acestŭ balsamŭ bine făcĕtorŭ pentru inimile suferinde şi nobile, venea îndată şi îĭ spunea că obiectulŭ iubireĭ séle se va reînturna. Dérŭ cândŭ? Cândŭ?

Ce se va face elŭ singurŭ o lună, două, póte chiarŭ treĭ?

Ea 'ĭ a promisŭ însĕ că-ĭ va scrie. Acéstă ideiă îĭ veni în minte şi asteptă. Aşteptă treĭ ḑile, şése, nouĕ, douĕ-spreḑece, dérŭ nicĭ o scrisóre. Elŭ calcula în fie-care momentŭ, cu guidulŭ în mână, distanţa, localităţile. Dupe calcululŭ seŭ, Princesa ajunsese de douĕ séŭ treĭ ḑile la Ems, şi cu tóte acestea nicĭ măcarŭ douĕ rîndurĭ nu'lŭ anunţaŭ décă ea a ajunsŭ şi se află bine.

Trecură încă atâtea ḑile, şi încă atâtea, şi elŭ nu scia nimicŭ despre obiectulŭ amoruluĭ seŭ!

Atuncĭ îşĭ aduse aminte că ochiĭ carĭ nu se vedŭ se uită.

Pe la finele luĭ Augustŭ, déră, se decise se părăséscă ţéra spre a merge se găséscă pe Princesa Secerişulŭ şi strânsulŭ eraŭ terminate. Nu maĭ. rămăsese de câtŭ aratulŭ de tómnă. Pentru acesta însărcină pe ipistatulŭ seŭ şi rugă pe unŭ amicŭ proprietarŭ vecinŭ se observe acea ce se va face.

In cele dintêiŭ ḑile ale luniĭ luĭ Septembre stilŭ vechiŭ Manoilŭ intră la mine.

— Scĭĭ — îmĭ ḑise elŭ, — că mâine plecŭ în

streinătate? Suntŭ două lunĭ de cândŭ Margareta a plecatŭ, şi cu tóte acestea până adĭ n'amŭ nicĭ două rindurĭ de la dênsa. Ce credĭ tu de acéstă purtare ?

— Mĕ întrebĭ adĭ pe mine, ce credŭ de acestă purtare, tu care rideaĭ altă dótă de consiliele mele? Ce credŭ eŭ? Acea ce amŭ credutŭ totŭ dé-una. Acesteĭ femeĭ a trebuitŭ atâta timpŭ câtŭ sĕ se despartă de tine pentru a găsi unŭ altŭ omŭ cu care se petrécă. Ea nu este femeia amoruluĭ, ci numaĭ a capriciuluĭ, a aventurilorŭ galante.

Manoilŭ, la aceste cuvinte, îşĭ puse mâna pe frunte, îşĭ aşedă cotulŭ pe masă şi începu se cugete. Prea târdiŭ, dérŭ cugeta!

Atuncĭ îĭ veni în minte câtŭ de greŭ lucru este ca cine-va se fie încăpĕţênatŭ, se aibă defectulŭ contradicţiuniĭ!

— Credĭ,—dise elŭ, dupe unŭ momentŭ de cugetare,—credĭ că mĕ voiŭ lăsa eŭ a fi aşa lesne jucatŭ de o curtisană ? O! nu. Te potŭ asicura despre acésta. Voiŭ merge se o cautŭ până la marginile lumeĭ şi, dupe cele ce 'ţĭ voiŭ scrie, veĭ vedea décă acéstă femeiă a înşelatŭ unŭ omŭ ca mine fără a fi pedepsită!

A doua di plecă.

Elŭ însĕ nu făcu ca Princesa, se promiţă că scrie şi se nu se ţie de vorbă. Nu trecu multe dile, dupe plecarea sea, şi scrisorile începură a veni.

Le dămŭ aci astŭ-felŭ cum le-am priimitŭ:

Paris, [11]/[23] *Septembre*, *1866*.

Suntŭ patru ḑile de cândŭ mĕ aflu în Paris. Amŭ cercetatŭ despre Margareta şi abia amŭ aflatŭ erĭ că locuesce într'unŭ hotelŭ din *Rue Viviene*. Alergŭ acolo, însĕ ea plecase. Amŭ cercetatŭ despre faptele séle, câtŭ a locuitŭ acestŭ hotelŭ, şi amŭ aflatŭ totulŭ. Fiindŭ că nu maĭ sta acolo ca sĕ se témă de vr'o indiscreţiune, şi fiindŭ că amŭ datŭ vr'o 40 francĭ unuĭ garçon, elŭ 'mĭ a spusŭ tóte amĕnuntele din ḑilele câte a petrecutŭ Princesa acolo.

Ţi le comunicŭ şi ţie:

Cândŭ a sositŭ în Paris, era încocită de unŭ tênĕrŭ ungurŭ, baronulŭ Keteny. Trecea în ochiĭ lumeĭ d'acolo de femeia acestuĭ ungurŭ, pentru ca sĕ nu fie aflată séŭ cunoscută de compatrioţiĭ şi compatriótele séle. Ca se acopere maĭ bine acestŭ misterŭ, în cele dintêiŭ ḑile ea puse pe fiulŭ seŭ în lyceulŭ *Louis le Grand* şi rĕmase singură cu amantulŭ seŭ.

De unde va fi găsitŭ pe acestŭ tênĕrŭ, nu sciŭ. Ilŭ va fi luatŭ de la Pesta séŭ l'a aflatŭ la Ems, garçonulŭ n'a sciutŭ se'mĭ spue. Totŭ ce a putut se'mĭ aréte, este că ea eşia cu dênsulŭ în tóte părţile, atâtŭ ḑiua câtŭ şi séra. Acésta a făcutŭ pe câţĭ-va românĭ, şeḑĕtorĭ şi trecĕtorĭ prin capitala Franciei, se afle despre esistenţa eĭ în Paris, şi uniĭ se o visitese, cam indiscretŭ este dreptŭ, cea ce o supăra fórte multŭ.

De la unulŭ din aceştĭ românĭ amŭ aflatŭ eŭ locuinţa Princeseĭ. Ce folosŭ însĕ, căcĭ sosisemŭ

prea târḑiŭ. Ea plecase cu treĭ ḑile înainte de sosirea mea în Paris.

Unde s'o fi dusŭ? Acésta era întrebarea ce'mĭ făcémŭ. Unŭ ḑiarŭ însĕ veni sĕ'mĭ aréte urma eĭ. Se întêmplase unŭ accidentŭ pe drumulŭ de ferŭ între Paris şi Dijon, chiar cu trenulŭ acela care ducea pe Margareta. Ḑiarulŭ de care vorbimŭ areta atâtŭ persónele carĭ s'aŭ rănitŭ câtŭ şi acelea carĭ aŭ scăpatŭ neatinse. Intre acestea din urmă se afla şi baronulŭ Keteny cu femeia sea.

Trenulŭ acela mergea la Geneva.

Mulţumescŭ luĭ Dumneḑeŭ că a conservatu-o sănătósă pentru răsbunarea mea!

Erĭ amŭ cetitŭ în ḑiarulŭ acesta amănunte şi astă séră cu trenulŭ de la 8 ore şi 40 minute pornescŭ pentru Elveţia.

Veĭ auḑi de mine în curîndŭ şi veĭ fi satisfăcutŭ.

MANOILU

Vevey, 13/25 Septembre, 1866.

Étă-mĕ de erĭ în Vevey. Nu este în Elveţia unŭ oraşŭ maĭ riḑĕtorŭ, maĭ frumosŭ, maĭ admirabilŭ situatŭ ca Veveyulŭ. Aşeḑatŭ pe marginea lacului Leman, în facia nalţilorŭ munţĭ carĭ domină Saint Gigolph şi Meillerie de romantică memoriă, elŭ este adăpostitŭ de vêrfurĭ ce se ridicŭ unulŭ peste altulŭ coronaţĭ de boschete şi carĭ formesă între ele vălcele, a cărorŭ răcóre şi umbragiŭ facŭ clima dulce şi temperată.

O plimbare încântătóre ce se întinde în aceste

vălcele servă mulţimeĭ călĕtorilorŭ şi presintă la fie care pasŭ unŭ aspectŭ noŭ şi pespective totŭ déuna frumóse.

«Eŭ călătorescŭ în acestŭ momentŭ ca o rîndunică,—ḑice Victor Hugo.—Unde vĕḑŭ unŭ colţŭ de cerŭ albastru, mĕ opresc̆ŭ. Suntŭ la Vevey, frumosŭ oraşŭ albŭ, curatŭ, englesŭ, şi umbritŭ de Alpĭ ca de unŭ paravanŭ. Amŭ înaintea mea unŭ cerŭ de vară, sóre, délurĭ carĭ acoperă viele şi acelŭ încântătorŭ Leman, închisŭ între munţĭ albĭ de zăpadă ca într'unŭ vasŭ d'argintŭ.»

Veveyulŭ are treĭ lucrurĭ maĭ cu sémă încântătóre: proprietatea, clima şi biserica sea. Elŭ este, pentru aceste calităţĭ, întâlnirea tutulorŭ streinilorŭ din tótă lumea carĭ visitéză Elveţia. Otelele luĭ suntŭ totŭ déuna pline. Aci se întâlnesce chinesulŭ cu australianulŭ, arabulŭ cu rusulŭ şi cu danesulŭ. Americanele şi englesele suntŭ în abondenţă. Veḑĭ câte ḑece femeĭ de acéstă naţionalitate venindŭ cu câte unŭ singurŭ bătrânŭ se petrécă vara şi tómna aci, fără bărbaţiĭ séŭ fraţiĭ lorŭ, căcĭ aceştia, fiindŭ ómenĭ de afacerĭ, interesele lorŭ nu'ĭ lasă se însociască pe femeiele şi surorile lorŭ. Asemenea se întêmplă şi cu rusóicele.

Mĕ aflu la *Grand Hôtel de Vevey.*

Întêiŭ amŭ sositŭ la Geneva. Amŭ cercetatŭ despre Margareta, séŭ maĭ bine despre baronulŭ eĭ. Plecaseră. Cândŭ însĕ în ḑiarulŭ călĕtorilorŭ amŭ vĕḑutŭ că se aflaŭ la Vevey, în *Hôtel Trois Couronnes*, amŭ venitŭ erĭ aicĭ.

Séra era, dupe obiceiŭ, balŭ la *Grand Hôtel*

Amŭ credutŭ că va veni acolo, şi n'am voitŭ sĕ mĕ ducŭ la dênsa la holelŭ, lăsândŭ se-ĭ facŭ surprindere în balŭ. Eŭ, care nu m'amŭ dusŭ la asemenea petreccrĭ de multŭ, care n'amŭ danţatŭ de nu se ţine minte, amŭ fostŭ ispititŭ se mĕ punŭ în francŭ şi se mĕ coborŭ în sală. Cu tóte acestea amŭ asteptatŭ până la miedulŭ nopţiĭ şi ea nu s'a vĕdutŭ. Amŭ danţatŭ, amŭ observatŭ, amŭ convorbitŭ cu câte-va dame cu care făcusemŭ cunoscinţă la masă; m'amŭ plimbatŭ prin spaţiosulŭ parcŭ, ce înconjóră hotelulŭ despre lacŭ şi despre apusŭ, cu o damă englesă, cunoscinţă din alte rîndurĭ cândŭ amŭ fostŭ aicĭ, dérŭ pe Margareta séŭ pe baronulŭ eĭ nu amŭ întêlnitŭ nicăerĭ.

M'amŭ retrasŭ din balŭ şi amŭ alergatŭ la hotelulŭ la care trăsese. Amŭ întrebatŭ pe portarŭ şi elŭ 'mĭ a spusŭ că plecase de douĕ dile pentru Italia pe calea Simplonuluĭ. Acéstă scire îmĭ causă o turburare peste mĕsură. Mĕ întorseiŭ la hotelŭ, intraĭ în camera mea, mĕ aşedaĭ în patŭ, însĕ mulţimea cugetărilorŭ, agitarea în care mĕ aflamŭ, nu mĕ lăsă se dormŭ.

In acelŭ timpŭ îţĭ scriseiŭ acéstă epistolă. Adĭ plecŭ pentru Italia, dupe ce maĭ întêiŭ voiŭ visita Clarens, Montreux, Chillon şi Saint-Maurice, se vedemŭ décă nu se va fi opritŭ într'unulŭ din aceste oraşiele.

MANOILU

Milan, 18/30 Septembre, 1866.

In tótă calea n'amŭ găsitu-o nicăerĭ. Pare că scia că o urmărescŭ şi fugea totŭ-déuna înaintea

mea, care alergamŭ dupe dênsa cum ne spune fabula că alérgă sórele dupe lună fără sĕ o pótă ajunge.

Amŭ trecutŭ prin Clarens, fără a 'mĭ maĭ aduce aminte că aci este loculŭ unde eroiiĭ luĭ Rousseau din *Nóua Eloisă* aşedase templulŭ amoruluĭ lorŭ şi unde este chiar mormêntulŭ Eloiseĭ. Castelulŭ de Chillon, pe care altă dată îlŭ visitam cu plăcere, dupe marginea căruia privémŭ lacullŭ ce mi se areta unŭ întinsŭ Ocian în partea despre Geneva, îmĭ părea acum o colibă ţerănéscă ca tóte colibele. Frumósele versurĭ ale luĭ Byron asupra acestuĭ castelŭ, pe care altă dată le citémŭ cu esaltaţiune, nu-mĭ maĭ veneaŭ nicĭ chiar în minte. *Hôtel Byron*, unde acestŭ mare poetŭ îşĭ scrisese o mare parte din operele luĭ, a dispărutŭ vederilorŭ mele.

Nu maĭ vedeamŭ de câtŭ umbra dupe care alergamŭ, paserea dupe care sburamŭ.

Laculŭ Leman, celŭ maĭ frumosŭ lacŭ din Elveţia, care scaldă piciórele munţilorŭ Jura, Jorat şi Alpiĭ ce îĭ servŭ de cadru, îmĭ părea unŭ lacŭ de la noĭ dupe lângă Borcea.

Uĭtasemŭ până şi aceste versurĭ pe care altă dată le cetémŭ cu plăcere pe malurile séle, séŭ în barcă pe undele luĭ, cu o fiinţă iubită alăturĭ:

Dieu dit, et le Léman étale son visage;
L'existence au néant sucède dans ces lieux;
Du verdoyant coteau le riche paysage
Déploie élégamment ses contours gracieux,
Et du mont argenté la majésté sauvage
Porte son éclat dans les cieux.

Sur tes bords enchanteurs, où règne l'abondance,
Partout où l'homme libre a su la mériter,
Où le même bonheur orne de sa présence
Et le palais du riche et le toit du berger,
Beau lac, quand la nature est rendue au silence,
Sur tes bords j'aime à méditer.

Mais j'aime mieux encor, couché sur la verdure,
Du haut du Pélerin, au déclin d'un beau jour,
Admirer du bleu lac l'élégante courbure,
Image de la lune au temps de son retour,
Et nos monts étalant la brillante ceinture
Qui forme notre heureux séjour.

Mont riant, qu'il est doux sur ta pente embellie
D'admirer de nos flots les changeantes couleurs!
Heureux qui, soutenu par une main chérie,
Peut suivre de tes bois les contours enchanteurs;
Heureux qui, sur ces bords, peut voir couler sa vie
Au sein des vertus et des fleurs.

Des bosquets de Clarens, quand la liquide plaine
Se déroule à mes yeux dans toute sa beauté;
Quand déployant au loin leur éclatante chaîne,
Nos Alpes à l'azur mêlent leur pureté,
Au-delà de ces monts, je me souviens à peine
Qu'il est un pays plus vanté.

Mon lac ne retentit que de cris d'allégresse
Qu'aux champs comme à la ville y dicte le pleisir;
Le pauvre satisfait s'y passe de richesse,
Et l'olivier de paix ne cesse d'y fleurir.

Pe lângă tóte acestea, de la care altă dată îmĭ luamŭ adio cu părere de rĕŭ, astă dată trecémŭ ca pe lângă unŭ omŭ necunoscutŭ.

Ce este amorulŭ! Séŭ maĭ bine, ce este amorulŭ propriŭ, care nasce totŭ déuna ideia resbunăreĭ!

Trecuiŭ Saint-Maurice cu grota sea, Cascada *Pissevache*, Gorge de *Trient*, Martigny, Sion şi sosirămŭ cu drumulŭ de ferŭ la Sierre. Aci luaiŭ diligenţa şi începurămŭ urcarea Simplonuluĭ, nóptea pe la 12 ore.

Nesomnulŭ din nóptea trecută, obosiala drumuluĭ mĕ făcu se adormŭ îndată ce m'amŭ urcatŭ în diligenţă. Cândŭ m'amŭ desteptatŭ, era ḑiuă. Trecusemŭ orăşelulŭ Brig şi urcasemŭ necontenitŭ. Sórele se ridica surîḑĕtorŭ de pe unŭ munte depărtatŭ la spatele călĕtorilorŭ şi îĭ încălḑia, pe cândŭ în faciă munţiĭ albĭ de ghiaţă, ce se ridicaŭ şi le trimetéŭ unŭ vêntŭ rece, îĭ înghiăţaŭ. Eŭ însĕ nu simţémŭ nicĭ căldura nicĭ frigulŭ, aşa îmĭ era de preocupată cugetarea. Eramŭ în trăsură cu unŭ tênărŭ serbŭ şi cu o familie englesă. Serbulŭ se vede că numaĭ călĕtorise pe munţĭ, căcĭ era numaĭ într'o jachetă de vară şi cu unŭ tartanŭ destulŭ de subţire. Din acéstă causă tremura ca varga. Eŭ care avémŭ, pe lângă o jachetă grósă, paltonulŭ şi unŭ tartanŭ englesŭ, amŭ fostŭ silitŭ se împumutŭ tartanulŭ tênăruluĭ serbŭ, căcĭ altŭfelŭ până se trecemŭ acele ghiăţurĭ, carĭ facŭ frumuseţia munţilorŭ Elveţieĭ, arŭ fi rămasŭ înghe-ţatŭ pe drumŭ.

Trecusemŭ teribila şi profunda rîpă ce generaliĭ elveţianĭ Bethencourt şi Quatremère d'Isjonval aŭ străbătutŭ în capulŭ a 810 ómenĭ, atârnaţĭ de frin-

ghiĭ, spre a surprinde şi bate întêiele posturĭ inemice. O inscripţiune la pólele uneĭ stîncĭ arétă numele oficerilorŭ ce comandaŭ pe aceĭ bravĭ. Străbătusemŭ calea numită *Galerie de Gondo* şi ne oprirămŭ la *Noulŭ Ospiciŭ*. De şi vĕdusemŭ acestŭ drumŭ altă dată în nisce momente maĭ liniscite, ba chiarŭ fericite, alăturĭ cu femeia ce iubémŭ; de şi astă dată mĕ aflamŭ într'o urîtă desposiţiune de spiritŭ, totuşĭ n'amŭ pututŭ se staŭ indiferintŭ; din cândŭ în cândŭ mĕ damŭ josŭ din diligenţă se admirŭ frumuseţile estraordinare ale natureĭ.

Acestŭ drumŭ îmĭ făcuse atâtŭ poftă de mâncare căcĭ, cândŭ amŭ ajunsŭ la ospiciu, eramŭ într'adevĕrŭ în prada uneĭ fóme teribile. Cerurămŭ se ne dea ceva, însĕ nu găsirămŭ de câtŭ o bucată de pâine uscată de o sĕptĕmână şi o bucată de brânză. Cu tóte acestea, pâinea uscată şi brănza ni se păru atuncĭ cele maĭ bune bucate din lume.

Urmarămŭ apoĭ calea, străbăturămŭ coborîndŭ frumósele şi romanticele posiţiunĭ până la *Domo d'Orsolo* şi ne oprirămŭ la *Palanzo* pe malulŭ laculuĭ Majore.

Remăseĭ aci. Visitaiŭ frumósă şi feerica insulă, numită *Insula bela*, dérŭ nicăerĭ nu întêlniŭ urmele Margareteĭ.

Plecaiŭ de acolo la Arona, şi de la Arona étă-mĕ la Milano.

Nmicŭ. Ea s'a opritŭ numaĭ o séră aicĭ şi a plecatŭ la Veneţia.

In curândŭ decĭ îţĭ voiŭ scrie din cetatea dogilorŭ.

V.

Veneţia, ¹/₁₃ Octombre, 1866.

Te salutŭ din Veneţia liberă!

Ce este şi destinulŭ în lumea acésta! Altă dată eŭ eramŭ veselŭ, rîdémŭ, cântamŭ, şi mĕ plimbamŭ în gondolă alăturĭ cu aceia ce iubémŭ, pe cândŭ Veneţia plîngea cernită pentru mórtea libertăţiĭ séle, se svărcolea disperată subt călcâiulŭ austriaculuĭ!

Cu tótă întristarea mea însĕ, n'amŭ simţitŭ nicĭ o dată o bucuriă maĭ mare, o emoţiune maĭ dulce ca în momentulŭ cândŭ amŭ intratŭ la 2 Octombre în acestŭ oraşŭ clăditŭ nu de mâna omenéscă, ci de mâna amoruluĭ.

In trenulŭ cu care amŭ venitŭ eŭ, eraŭ peste 60 garibaldianĭ cu cămăşile lorŭ roşiĭ, tinerĭ ale cărorŭ familiĭ eraŭ în Veneţia şi carĭ se întorcéŭ în libertate la căminulŭ părintescŭ de unde despotismulŭ şi persecuţiunea până la mórte a austriacilorŭ îĭ gonise.

Toţĭ aceştĭ tinerĭ aŭ luatŭ maĭ multe gondole şi aŭ intratŭ o dată în oraşŭ. Eŭ singulŭ între dênşiĭ eramŭ cu haine ţivile.

Ce spectacolŭ încântătorŭ şi atingetorŭ totŭ de o dată! Tóte férestrele eraŭ împodobite cu covóre şi cu stindarde naţionale. Pe amândouĕ malurile *Canaluluĭ grande* era o mare de lume ale căreĭ valurĭ se ridicaŭ până la ferestrele cele maĭ înalte. Toţĭ fluturaŭ batistele în aerŭ şi salutaŭ pe liberatoriĭ Italieĭ. Miĭ de benoclurĭ se îndreptaŭ spre

noĭ şi fie care căuta se vĕḑă unŭ fiŭ, unŭ frate séŭ unŭ amicŭ!

Din căndŭ în căndŭ câte o gondolă se despărţia dintre cele l'alte ca o rândunică care se desparte de stolulŭ celŭ mare. Acea gondolă se oprea înaintea uneĭ scărĭ de marmoră, o esclamare de bucuriă eşia de la o feréstră séŭ dintr'unŭ balconŭ, care se comunica între toţĭ spectatoriĭ din prejurŭ şi în tóte gurile se auḑea unŭ nume iubitŭ!

Plângeamŭ, amiculŭ meŭ, şi plângŭ şi aḑĭ scriindŭ aceste rîndurĭ, căndŭ 'mĭ aducŭ aminte de acelŭ spectacolŭ măreţŭ şi unicŭ care s'a presentatŭ vederilorŭ mele.

Căndŭ amŭ ajunsŭ în facia Piaceteĭ şi în facia Palatuluĭ Ducale, pe unde trecémŭ la *Albergo reale*, pe *riva degli Schiavoni*, spectacolulŭ a devenitŭ şi maĭ atingĕtorŭ. Pe căndŭ cincĭ miĭ de ómenĭ salutaŭ pe garibaldianĭ cu urărĭ entusiastice, la giamurile de susŭ ale închisoriĭ politice,—căcĭ cele de josŭ eraŭ mănjite cu cretă,—se grămădise o mulţime de capete, negreşitŭ ale prisonierilorŭ carĭ asteptaŭ din momentŭ în momentŭ liberarea lorŭ.

In momentele acelea, te asicurŭ, amiculŭ meŭ, uitasem pe Princesa, şi mi se părea că amŭ venitŭ se mĕ bucurŭ de fericirea veneţienilorŭ.

Austriaciĭ plecaseră toţĭ, afară de o bateriă de artileriă şi o companiă de infanteriă, carĭ aveaŭ se plece chiarŭ a doua ḑi, căndŭ trebuia se plece şi prefectulŭ de poliţiă austracŭ şi se vie comisarulŭ francesŭ.

Totŭ orașulŭ este păḑitŭ de o gardă națională, improvisionată și îmbrăcată dupe cumŭ póte fie care. Numaĭ unŭ semnŭ aretă calitatea fie căruĭ cetățianŭ: o marcă cu colorile naționale.

Paza ordineĭ publice este încredințată Municipalitățiĭ.

Din ḑiua sosireĭ mele, amŭ asistatŭ la maĭ multe lucrurĭ frumóse și amŭ visitatŭ încă o dată raritățiie din Veneția, de care nu mĕ saturŭ nicĭ o dată.

A doua-ḑi de sosirea garibaldienilorŭ, cu două ore maĭ târḑiŭ de intrarea comisaruluĭ francesŭ, prefectulŭ de poliție austriacŭ, voindŭ sĕ se îmbarce dupe Paiațetă, a fostŭ uiduitŭ, flueratŭ și urmăritŭ cu aruncăturĭ de pietre din partea unuĭ numerosŭ poporŭ.

Amŭ visitatŭ localulŭ unde se construesce vasele de apă și amŭ vĕḑutŭ noulŭ *Bucentaur* care se pregătesce pentru regele, cândŭ va veni în Veneția.

Este admirabilŭ de eleganță și de bogăție!

'Țĭ amŭ vorbitŭ de totŭ până acumŭ, numaĭ de acea miserabilă femeiă nu'țĭ amŭ vorbitŭ încă.

Amŭ lăsatŭ se sfîrșescŭ cu ea.

In totŭ timpulŭ escursiunilorŭ mele n'amŭ pututŭ da peste dênsa. Se vede că priimise vre o scire că o urmărescŭ și schimbase numele, căcĭ la nicĭ unŭ hotelŭ n'amŭ aflatŭ pe baronulŭ ungurŭ.

Tocmaĭ alaltă-ierĭ séră, plimbândumĕ pe canalŭ, în gondolă, gondola mea se lovesce de alta. Unŭ țipătŭ de femeiă éși dintr'ênsa. Ilŭ recunoscuiŭ, era

ţipătulŭ eĭ. Urmărescŭ acea gondolă, până în facia hoteluluĭ *di Luna*. Aci două persóne se daŭ josŭ şi vĕḑŭ pe Princesa cu ungurulŭ eĭ că urcŭ cheiulŭ şi intră în hotelŭ.

Plătescŭ gondolieruluĭ meŭ şi iaŭ pe celŭ l'altŭ cu care fusese Margareta.

— Umbliĭ de multŭ cu aceste persóne? îlŭ întrebŭ eŭ.

— De cândŭ suntŭ aicĭ, respunse elŭ.

— Şi se plimbă în tóte serile?

— In tóte serile, în tóte ḑilele, şi câte odată şi nóptea târḑiŭ. Chiarŭ mâine nópte 'mĭ-a ḑisŭ că voescŭ se mérgă la *Lido* se véḑă rĕsăritulŭ luneĭ şi rĕsăritulŭ sóreluĭ.

— Şi te veĭ duce?

— Negreşitŭ, décă 'mĭ plătescŭ...... şi eĭ îmĭ plătescŭ bine.

— Vreĭ sĕ umbli şi cu mine, cândŭ nu mergĭ cu eĭ, şi îţĭ voiŭ plăti şi maĭ bine?

— Cu plăcere, Domnule.

— Dérŭ cumŭ te chiamă?

— Martin.

— Ascultă, Martine, de câţĭ anĭ aĭ acéstă gondolă?

— De mult, Domnule: de vr'o duoĭ-spre-ḑece anĭ.

— Cum vĕḑŭ e vechiă!

— Vechiă; însĕ ce se facŭ? n'amŭ banĭ cu ce se-mĭ cumpărŭ una nouă.

— Dérŭ décă 'ţĭ-aşŭ cumpĕra eŭ una, aĭ voi se-mĭ daĭ mie pe acésta, făcĕndu-mĭ şi unŭ micŭ serviciŭ?

— O! Domnule! 'ţĭ-aşŭ face orĭ ce-aĭ voi.

— Condițiunea nu este anevoiă. Mâine voiŭ merge cu tine, îțĭ voiŭ cumpăra gondola și, nóptea, veĭ pune pe acele persóne totŭ în gondola cea vechiă, érŭ eŭ voiŭ sta în cea nouă până veĭ sosi tu cu eĭ în midĭloculŭ laguneloră. Acolo ne vom întîlni și veĭ veni cu mine, lăsândŭ gondola singură. Aĭ înțelesŭ?

— Amŭ înțelesŭ.

— Priimescĭ?

— Priimescŭ, dise gondolierulŭ cu bucuriă.

— Semnalulŭ, ca te cunoscŭ, va fi unŭ cântecŭ.

— *Il capriciosa*, seniore.

— Bine. Ne-amŭ înțelesŭ.

A doua di mĕ ducŭ, cumpĕrŭ gondola și o daŭ în priimirea gondolieruluĭ; însĕ îĭ cerŭ a face o spartură în fundulŭ celeĭ vechĭ și aĭ pune unŭ dopŭ. Așa se și făcu.

Nóptea, pe la ora unulŭ, mĕ ducŭ cu gondola în lagune și, peste o jumĕtate de oră, audŭ sgomotulŭ lopețilorŭ celeĭ l'alte gondole care venea cu iuțélă uneĭ lebede, și următórele versurĭ cântate de gondolierŭ:

Come la nuvola
Che porta il vento
Ogni momento
Cangio d'amor.
Onda volubile
Che scende e s'alza,
Ape che balza
Di fiore in fior;

Finchè m'accomodi,
Finchè mi piaci
Cerco i tuoi baci,
Vivo in te sol:
Ma quando il palpito
Del cor vien meno
Sovr'altro seno
Racchuido il vol......

Gondola trecu pe lângă mine astŭ-felŭ de aprópe în câtŭ putuĭŭ sări într'ênsa. Eĭ eraŭ închişĭ în cabină, cu perdelele lăsate, de sicurŭ vorbindu-şĭ de fericire şi de amorŭ.

Ḑiseiŭ gondolieruluĭ se trécă în ceĭ l'altă gondolă şi se ne urmăréscă de aprópe. Apoĭ apropiindu-mĕ de cabină, auḑiiŭ următórele cuvinte:

— Dérŭ ce aĭ,—întreba elŭ;—de ce eştĭ atâtŭ de tristă, atâtŭ de melancolică, cândŭ eŭ te iubescŭ atâtŭ de multŭ şi cândŭ suntemŭ numaĭ noĭ, apa şi cerulŭ ?

— Nu sciŭ nicĭ eŭ ce amŭ, dérŭ sufletulŭ meŭ s'a întristatŭ în momentulŭ cândŭ amŭ intratŭ în acéstă gondolă. Presimţŭ că o se ni se întêmple o nenorocire!

— Ce copilă eştĭ! Cândŭ eştĭ lângă mine n'aĭ de ce te teme. Impreună, legaţĭ vecĭnicŭ prin amorŭ, vomŭ invinge orĭ ce nenorocire!

— Nu sciŭ de ce, ca nicĭ o dată, 'mĭ e frică. Aĭ se ne întórcemŭ îndărătŭ.

— Déca tu o voeştĭ, sĕ ne intórcemŭ... Eĭ, gondolierŭ, adause elŭ, întórce la hotelŭ.

— E prea târḑiŭ, rĕspunseĭ eŭ în limba română! Ea dete unŭ ţipătŭ! Imĭ cunoscuse vocea.

Scoseĭ dopulŭ, săriĭ în gondola ceĭ l'altă şi ḑiseĭ se mâne. De o dată vĕḑuĭ gondola cufundându-se şi pe eĭ ţipândŭ şi întiḑêndŭ mâinile către noĭ.

Peste cincĭ momente nu se maĭ vedea nicĭ gondolă, nu se maĭ auḑia nicĭ ţipătŭ. Lagumele intraseră în tăcerea lorŭ obicĭnuită.

MANOILU

FINE

